

Brusel 10. července 2023
(OR. en)

11695/23

Interinstitucionální spisy:
2023/0228(COD)
2023/0227(COD)

AGRI 388
AGRILEG 130
SEMENCES 32
PHYTOSAN 44
FORETS 84
CODEC 1336
IA 176

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	6. července 2023
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	SWD(2023) 415 final
Předmět:	PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE SOUHRN ZPRÁVY O POSOUZENÍ DOPADŮ <i>Průvodní dokument</i> k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o produkci rozmnožovacího materiálu rostlin a jeho uvádění na trh v Unii, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2031, 2017/625 a 2018/848 a o zrušení směrnic Rady 66/401/EHS, 66/402/EHS, 68/193/EHS, 2002/53/ES, 2002/54/ES, 2002/55/ES, 2002/56/ES, 2002/57/ES, 2008/72/ES a 2008/90/ES (nařízení o rozmnožovacím materiálu rostlin) a návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o produkci reprodukčního materiálu lesních dřevin a jeho uvádění na trh, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2031 a 2017/625 a zrušuje směrnice Rady 1999/105/ES (nařízení o reprodukčním materiálu lesních dřevin)

Delegace naleznou v příloze dokument SWD(2023) 415 final.

Příloha: SWD(2023) 415 final

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 5.7.2023
SWD(2023) 415 final

PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE

SOUHRN ZPRÁVY O POSOUZENÍ DOPADŮ

Souhrn zprávy o posouzení dopadů

Průvodní dokument k

návrhu

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o produkci rozmnožovacího materiálu rostlin a jeho uvádění na trh v Unii, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2031, 2017/625 a 2018/848 a o zrušení směrnic Rady 66/401/EHS, 66/402/EHS, 68/193/EHS, 2002/53/ES, 2002/54/ES, 2002/55/ES, 2002/56/ES, 2002/57/ES, 2008/72/ES a 2008/90/ES (nařízení o rozmnožovacím materiálu rostlin)

a

návrhu

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o produkci reprodukčního materiálu lesních dřevin a jeho uvádění na trh, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2031 a 2017/625 a zrušuje směrnice Rady 1999/105/ES (nařízení o reprodukčním materiálu lesních dřevin)

{COM(2023) 414 final} - {SEC(2023) 414 final} - {SWD(2023) 410 final} -
{SWD(2023) 414 final}

1. Potřeba opatření

V čem spočívá problém a proč se jedná o problém na úrovni EU?

Právní předpisy EU o uvádění rozmnožovacího materiálu rostlin a reprodukčního materiálu lesních dřevin na trh platí od roku 1966. Následné změny vedly ke vzniku složitého právního rámce, který není plně v souladu s úzce souvisejícími politikami (zdraví rostlin, úřední kontroly a ekologická produkce). Provádění, a tedy i podmínky pro provozovatele se v jednotlivých členských státech liší, neboť některé aspekty právních předpisů ponechávají prostor pro výklad. Tam, kde právní předpisy včas nesledovaly nový vývoj v oblasti vědy a techniky (inovativní produkční postupy, biomolekulární techniky, digitální řešení), byly přijaty vnitrostátní postupy.

Vzhledem k původnímu zaměření právních předpisů na produktivitu jsou prostředky pro řešení problémů udržitelnosti, přizpůsobování se změně klimatu a biologické rozmanitosti omezené. Omezené je i posouzení nových odrůd z hlediska vlastností, které mohou přispět k udržitelné produkci. Pravidla přístupu na trh jsou omezující v případě ekologických a uchovávaných odrůd a činností, které mohou přispět ke genetické rozmanitosti pěstovaných plodin a pokrýt specifické místní potřeby (např. krátké dodavatelské řetězce). Právní předpisy o reprodukčním materiálu lesních dřevin definují reprodukční materiál lesních dřevin v souvislosti s jeho významem pro lesnické účely v celé Unii nebo její části, ale zůstávají nejasné, pokud jde o lesnické účely, které do oblasti působnosti právních předpisů spadají. Neřeší se narůstající potíže se zásobováním reprodukčním materiálem lesních dřevin v důsledku měnících se klimatických podmínek a neexistují jasná pravidla týkající se informací, které mají být poskytovány uživatelům reprodukčního materiálu lesních dřevin, což s sebou nese riziko, že při zalesňování a opětovném zalesňování bude používán nevhodný reprodukční materiál lesních dřevin.

Čeho by mělo být dosaženo?

Iniciativa by měla všem typům uživatelů zajistit kvalitní a rozmanitou nabídku rozmnožovacího materiálu rostlin a reprodukčního materiálu lesních dřevin a měla by zajistit rovné podmínky pro provozovatele v celé EU. Měla by přispět ke stabilitě výnosů zemědělské produkce a produktivity lesních ekosystémů v současných i předpokládaných budoucích klimatických podmínkách. Tato iniciativa by měla harmonizovat úřední kontroly, zlepšit soudržnost s právními předpisy v oblasti zdraví rostlin a umožnit zavádění nového vědeckého a technického vývoje. A konečně by měla usnadnit registraci ekologických odrůd a podporovat zachování a udržitelné využívání genetických zdrojů rostlin a lesů.

Jakou přidanou hodnotu budou mít tato opatření na úrovni EU (subsidiarita)?

Neomezené uvádění rozmnožovacího materiálu rostlin a reprodukčního materiálu lesních dřevin na trh v celé EU je nezbytné pro řešení přeshraničních problémů, například potřeby udržitelné produkce za účelem zajištění potravinového zabezpečení a udržitelného obhospodařování lesů a obnovy lesních ekosystémů. Současná geopolitická situace a energetická krize význam tohoto aspektu ještě posílily. Přístup rozmnožovacího materiálu rostlin a reprodukčního materiálu lesních dřevin na trh závisí na zkouškách a kontrolách prováděných příslušnými vnitrostátními orgány. Společná pravidla EU zajišťují kvalitu rozmnožovacího materiálu rostlin a reprodukčního materiálu lesních dřevin a otevřenou a spravedlivou hospodářskou soutěž na jednotném trhu. Bez nich by místo jednoho systému

existovalo 27 systémů, což by brzdilo pohyb tohoto materiálu, narušovalo hospodářskou soutěž a zvyšovalo finanční zátěž provozovatelů a orgánů.

2. Řešení

Prostřednictvím kterých možností lze cílů dosáhnout? Je některá možnost upřednostňována?

Byly posouzeny tři možnosti, od možnosti s nejvyšší flexibilitou (možnost 1) až po možnost s nejvyšší harmonizací s cílem minimalizovat rozdíly v provádění právních předpisů (možnost 3), přičemž možnost 2 vyvažuje potřebu flexibility vyšším stupněm harmonizace s cílem překonat problémy vyplývající z rozdílů ve výkladu.

Horizontální prvky u všech možností: 1) zjednodušení správních postupů a pružnější rozhodovací proces, 2) zjednodušená pravidla pro ekologické a uchovávané odrůdy, 3) harmonizace s právními předpisy o zdraví rostlin.

Možnost 1 – nejvyšší flexibilita: Možnost 1 stanoví minimální požadavky na úřední kontroly rozmnožovacího materiálu rostlin a reprodukčního materiálu lesních dřevin, ale bez vazby na nařízení o úředních kontrolách. Přijímají se pokyny pro používání inovativních produkčních postupů, biomolekulárních technik a digitálních řešení. Posiluje se stávající posuzování nových odrůd zemědělských druhů rostlin z hlediska vlastností přispívajících k udržitelné produkci. Pro zeleninu a ovocné rostliny se zavádí dobrovolné posouzení. S cílem posílit zvyšování genetické rozmanitosti rozmnožovacího materiálu rostlin jsou z oblasti působnosti právních předpisů vyňaty činnosti sítí pro uchovávání osiva, uvádění na trh pro zahrádkáře a nepeněžitá výměna osiva mezi zemědělci. Právní předpisy týkající se reprodukčního materiálu lesních dřevin se vztahují pouze na produkci pro „lesnické účely“ s cílem zajistit dostupnost vysoce kvalitního reprodukčního materiálu lesních dřevin pro zalesňování / opětovné zalesňování. Požadavky na udržitelnost jsou rozšířeny na nižší kategorie reprodukčního materiálu lesních dřevin. Jsou zavedeny pokyny pro pohotovostní plánování v případě velkého nedostatku reprodukčního materiálu lesních dřevin při extrémním počasí a katastrofách.

Možnost 2 – vyvážení flexibility a harmonizace (upřednostňovaná možnost): Možnost 2 zahrnuje úřední kontroly rozmnožovacího materiálu rostlin a reprodukčního materiálu lesních dřevin do oblasti působnosti nařízení o úředních kontrolách, avšak se zjednodušenými dovozními kontrolami na příslušných místech v EU, aby se zajistilo cílenější a účinnější prosazování stávajících pravidel. Do právních předpisů jsou zahrnuty základní zásady pro využívání inovativních produkčních postupů, biomolekulárních technik a digitálních řešení. Posuzování nových odrůd z hlediska vlastností přispívajících k udržitelné produkci se stává požadavkem pro všechny skupiny plodin, avšak členské státy jej mohou pružně provádět podle svých agroekologických podmínek. Činnosti sítí pro uchovávání osiva, uvádění na trh pro zahrádkáře a nepeněžitá výměna osiva mezi zemědělci podléhají mírnějším pravidlům, která mají posílovat zvyšování genetické rozmanitosti rozmnožovacího materiálu rostlin, ale také zaručit minimální kvalitu. Právní předpisy týkající se reprodukčního materiálu lesních dřevin se vztahují na produkci pro „lesnické“ a „nelesnické“ účely s cílem zvýšit kvalitu reprodukčního materiálu lesních dřevin nad rámec zalesňování / opětovného zalesňování. Požadavky na udržitelnost jsou rozšířeny na nižší kategorie reprodukčního materiálu lesních

dřevin. Jsou zavedeny obecné právní požadavky na pohotovostní plánování v případě velkého nedostatku reprodukčního materiálu lesních dřevin při extrémním počasí a katastrofách.

Možnost 3 – nejvyšší harmonizace: Možnost 3 zahrnuje úřední kontroly rozmnožovacího materiálu rostlin a reprodukčního materiálu lesních dřevin do oblasti působnosti nařízení o úředních kontrolách, s přísnějšími dovozními kontrolami na stanovištích hraniční kontroly vyžadujícími zvláštní dovozní dokumentaci s cílem posílit a plně harmonizovat prosazování. Do právních předpisů jsou zahrnuta podrobná a závazná pravidla pro používání inovativních produkčních postupů, biomolekulárních technik a digitálních řešení. Posuzování nových odrůd z hlediska vlastností přispívajících k udržitelné produkci se stává požadavkem pro všechny plodiny s podrobnými a harmonizovanými požadavky a metodikami pro všechny členské státy. Činnosti sítí pro uchovávání osiva, uvádění na trh pro zahrádkáře a nepeněžitá výměna osiva mezi zemědělci podléhají obecným požadavkům právních předpisů pro rozmnožovací materiál rostlin s cílem dosáhnout jednotných pravidel pro všechny segmenty trhu. Právní předpisy týkající se reprodukčního materiálu lesních dřevin se vztahují na produkci pro „lesnické“ a „nelesnické“ účely s cílem zvýšit kvalitu reprodukčního materiálu lesních dřevin nad rámec zalesňování / opětovného zalesňování. Požadavky na udržitelnost jsou rozšířeny na nižší kategorie reprodukčního materiálu lesních dřevin a řídí se harmonizovanými pravidly. Jsou zavedena společná pravidla pro pohotovostní plánování za účelem přípravy pro případ velkého nedostatku reprodukčního materiálu lesních dřevin při extrémním počasí a katastrofách.

Jaké jsou názory jednotlivých zúčastněných stran? Kdo podporuje kterou možnost?

Celkově je podporováno zachování stávajícího regulačního systému pro rozmnožovací materiál rostlin a reprodukční materiál lesních dřevin a jeho dvou základních pilířů, kterými jsou registrace odrůd / základního materiálu a zdrojů reprodukčního materiálu a certifikace rozmnožovacího materiálu rostlin / reprodukčního materiálu lesních dřevin (systém zajišťující pravost, kvalitu a zdraví rozmnožovacího materiálu rostlin / reprodukčního materiálu lesních dřevin). Širokou podporu mají také odchylky, které jsou považovány za nezbytné pro splnění cílů týkajících se zachování a udržitelného využívání genetických zdrojů rostlin a ekologické produkce. Názory na rozsah odchylek se různí. Občané a organizace občanské společnosti usilují o úplné vynětí činností souvisejících se zachováním a udržitelným využíváním genetických zdrojů rostlin z oblasti působnosti právních předpisů. Většina zúčastněných stran z oblasti průmyslu a příslušných vnitrostátních orgánů s odchylkami souhlasí, ale požaduje, aby byla zajištěna kvalita a zdraví, zatímco menšina se domnívá, že odchylky by měly být omezeny. Podporováno je větší zaměření na udržitelnost, avšak za podmínky zachování flexibility, aby bylo možné řešit rozdílné podmínky napříč EU. Zúčastněné strany a příslušné vnitrostátní orgány se však obávají výsledných nákladů v souvislosti se zavedením posuzování udržitelnosti ovocných rostlin a zeleniny. Organizace občanské společnosti zdůrazňují přínos ochranných činností a ekologické produkce k cílům udržitelnosti. Panuje všeobecná shoda, že: harmonizace úředních kontrol je nezbytná, neměla by však vést ke zvýšení administrativní zátěže; využití biomolekulárních technik a digitálních řešení bude přínosem, ale mělo by být dobrovolné a právní předpisy týkající se reprodukčního materiálu lesních dřevin musí zůstat odděleny od právních předpisů týkajících se rozmnožovacího materiálu rostlin. Zúčastněné strany vyjádřily rozdílné názory na účely, které spadají do oblasti působnosti stávajících právních předpisů o reprodukčním materiálu lesních dřevin. Názorům jednotlivých zúčastněných stran nejlépe odpovídá možnost 2.

3. Dopady upřednostňované možnosti

Jaké jsou výhody upřednostňované možnosti?

Upřednostňovaná možnost přinese provozovatelům a příslušným vnitrostátním orgánům úspory z důvodu vyšší efektivity díky rozšíření možností provozovatelů vykonávat činnosti pod úředním dozorem, harmonizaci s právními předpisy v oblasti zdraví rostlin, zavedení úředních kontrol založených na riziku a možnosti využívat biomolekulární techniky a digitální řešení v systémech registrace a certifikace. Povinné zpřísnění požadavků na udržitelnost v kombinaci s flexibilitou s cílem přizpůsobit se místním agroekologickým podmínkám přispěje k udržitelnější zemědělsko-potravinářské produkci a potravinovému zabezpečení, protože odrůdy vhodnější pro měnící se agroklimatické podmínky budou mít stabilnější výnosy. Odrůdy s odolností vůči chorobám nebo tolerancí k nim budou mít pozitivní dopad na životní prostředí, protože mohou snížit potřebu používat přípravky na ochranu rostlin. Reprodukční materiál lesních dřevin se zlepšenými znaky udržitelnosti může přispět k přizpůsobení se a zmírňování již viditelného dopadu změny klimatu na lesy, a tím dosáhnout významných přínosů pro životní prostředí. Zlepší se připravenost na velký nedostatek reprodukčního materiálu lesních dřevin v případě extrémního počasí a katastrof a sníží se riziko výsadby nekvalitního reprodukčního materiálu lesních dřevin. A konečně, očekávají se přínosy pro zachování a udržitelné využívání genetických zdrojů rostlin a lesů díky zvláštním odchylkám spojeným s nástroji pro sledovatelnost a zajištění kvality.

Jaké jsou náklady na upřednostňovanou možnost?

Upřednostňovaná možnost představuje pro provozovatele a příslušné vnitrostátní orgány značné ekonomické náklady vzhledem k potřebě dodatečných investic za účelem provedení dodatečných posouzení udržitelnosti. Tyto náklady jsou však úměrné cílům a ve střednědobém horizontu budou kompenzovány přínosy, kterých bude dosaženo z hlediska udržitelnosti zemědělsko-potravinářské produkce a lesnického odvětví. Další opatření nevedou k novým povinnostem pro provozovatele, ale poskytují jim nové možnosti nebo mírnější podmínky přístupu na trh.

Jaké budou dopady na malé a střední podniky?

Očekává se, že malé a střední podniky budou mít stejně jako všechny ostatní podniky prospěch ze systémových zlepšení a z toho plynoucích úspor z důvodu vyšší efektivity. Přestože není k dispozici žádné konkrétní členění, malé a střední podniky vykazují velkou rozmanitost v oblasti pěstovaných plodin (úzká specializace na několik plodin nebo širší portfolio) a zeměpisného pokrytí (vnitrostátní trh, trh EU nebo mezinárodní trhy). Mohou působit v jedné nebo několika fázích odvětví osiv: šlechtění rostlin, produkce osiva, úprava osiva a uvádění osiva na trh. V závislosti na svých specifických činnostech a stupni inovací nemusí být některé malé a střední podniky schopny využít nové možnosti, které mají být zavedeny (např. využití digitálních technologií a biomolekulárních technik), nebo tyto možnosti nemusí být pro jejich činnosti relevantní. Malé a střední podniky s malým počtem nových odrůd za rok by mohly být v krátkodobém horizontu negativně ovlivněny zvýšenými požadavky na udržitelnost, jelikož by mohlo být nutné přeorientovat investice na odrůdy s lepšími znaky udržitelnosti. A konečně, z opatření pro ekologické a uchovávané odrůdy by měly prospěch především malé a střední podniky, protože převážně malé a střední podniky se těmito činnostmi zabývají.

Očekávají se významné dopady na vnitrostátní rozpočty a správní orgány?

Príslušné vnútroštátné orgány budú pravdepodobne musieť zvýšiť svoje kapacity, aby mohli prosazovať zvýšené požiadavky na posudzovanie udržateľnosti. Bude rovněž nutné upraviť stávajúce postupy a preskúpiť zdroje v súvislosti s úradnými kontrolami a rastlinolékařskými požiadavkami, avšak v závislosti na súčasnom rozdelení kompetencií.

Očekávají se jiné významné dopady?

Nebyly zjištěny žádné jiné významné dopady.

Proporcionalita

Iniciativa nepřekračuje rámec toho, čo je nezbytné k dosažení cílů revize. Činí tak způsobem, který napomáhá vnútroštátním opatřením, jež by jinak k uspokojivému dosažení těchto cílů nestačila.

4. Návazná opatření

Kdy bude tato politika přezkoumána?

Vhodné období pro přezkum by bylo deset let od zahájení uplatňování. To odpovídá průměrné době potřebné pro vyšlechtění nové odrůdy i době potřebné k získání smysluplných údajů prostřednictvím každoročního monitorování.